

Nr 105.

Av herr von Friesen m. fl., om viss ändring av § 13 riksdagsordningen.

I riksdagsordningen § 13 heter det, att »Andra kammarens ledamöter — — — väljas för en tid av fyra år, räknade från och med januari månads början året näst efter det, under vilket valet skett». Denna bestämmelse, att de nyvalda andrakammarledamöterna inte skulle få tillträda sina uppdrag förrän året efter det, att de blivit utsedda, ingick i det förslag till riksdagsordning, som definitivt antogs vid 1865—1866 års riksdag, och har sedan dess bibehållits. Liknande regler finnas i Förenta staterna, där en nyvald president och en nyvald kongress inte kunna utöva sina befogenheter förrän en viss tid efter valet; denna tid har dock genom nyare lagstiftning förkortats. Syftet härmed skulle vara, att en i ett val uttryckt folkvilja inte omedelbart skulle få utöva sitt inflytande, och bestämmelsen kan närmast uppfattas som en konservativ garanti.

Trots att detta stadgande kvarstått oförändrat, kan den princip, som ovan angivits ligga bakom det, ej längre anses vara accepterad i vårt land. Parlamentarismens genomförande har lett till en praxis vid regeringsskiftet, enligt vilken en i ett val besegrad regering avgår omedelbart efter valet utan att invänta ett nederlag i den nyvalda riksdagen. Därmed har en vid ett val uttryckt folkvilja mycket snabbt och på ett mycket markant sätt beretts möjlighet att omsätta sina intentioner i praktisk politik. Att en på detta sätt nytillträdd regering under en tid av drygt tre månader skulle vara hänvisad att samarbeta med en mot dess politik kanske klart fientlig riksdag, torde kunna betraktas som en orimlighet.

Bestämmelserna i riksdagsordningen § 13 ha emellertid inte ännu vållat några praktiska olägenheter av detta slag, därför att före 1939 riksdagens arbete vanligen kunde fullgöras under våren och att höstsessioner på grund härav voro onödiga. Införandet av regelbundna höstsessioner har emellertid förändrat läget. Därmed har den situationen uppstått, att under åren för andrakammarval en gammal andra kammare sammanträtt och fattat beslut, trots att en annan redan utsetts genom allmänna val.

Detta skulle kunna undvikas, om riksdagsordningen § 13 erhöle följande lydelse: »Andra kammarens ledamöter skola till ett antal av tvåhundra-trettio väljas för en tid av fyra år, räknade från och med den 15 oktober det år, under vilket valet skett». Därmed skulle den nya andra kammarens mandatperiod börja den dag, då riksdagen tidigast kan sammanträda till höstsession.

Med anledning av vad som ovan anförts få vi härmed hemställa,
att riksdagen som vilande måtte antaga den ändrade lydelse i riksdagsordningen § 13, som ovan angivits, samt uppdraga åt vederbörande utskott att utarbeta ändringar i övriga författningar, som beröras av grundlagsändringen.

Stockholm den 23 januari 1952.

Bertil von Friesen.

Brita Elmén.

Carl S:son Schmidt.

Sven Gustafson
i Göteborg.

Nr 106.

Av fru **Boman**, om revision av bestämmelserna rörande ersättning för inskrivningsskyldigs omkostnader i samband med resa till inskrivningsplatsen.

(Lika lydande med motion i Första kammaren, nr 75.)

Stockholm den 23 januari 1952.

Märta Boman.
